

Ulzõ ändaji Em. Štāler. Tuomiji A. Štāler.
Tuom adres: Jelgavā, Annas ielā, N:r 14.
Pikstõt sāl iz

Āigakerrõ "Livli" subsidõb "Akateeminen Heimoklubi" Helsinkis.

Februār

Kuolmõz āigast

Mel. Miliba tā milējama.

Kuna nāb ma ūomõg allõ
Ūomõgtātõ kargomõ?
Pyva vaim sāt pāva vallõ
Iga riekkõ sēltamõ.
Kuna, Izand, sina sātõd
Sieldõmtõ min sydāmõ,
Kõrkad mõtkõd minsõ kātõd,
panad ūdpāl syndõmõ?

Kuna kylma sydām sulub,
Jēzus pelmi lemmõks tieb,
Jumal sõnnõ mina külõb
Nei, ku sydāmõ ta ieb?
Kuna tündõd patud zastõ
Ykskõrd, viza sydām sa,
Uskli astad Jēzun vastõ,
Āndad ēntsta tām ala?

Kuna külõb kūora kūrli
Jēzust armzist kutsõmõ,
Kuna kyl min sydām sūrli
Mūostab ēntsta alantõ?
Kuna sydām Jumal yeldõ
Tādõl panab ja ta lūob
Ūdpāl mīnda, klierõb mieldõ,
Touvõ vonnõ minnõn tūob?

Kuna Jumal alastõmi,
Kis um patlist vastõ sūr,
Tieb, ku Jēzus kāndatõmi
Viedab mīnda tāmõn jūr?
Kuna mūostab Jumal ouvõ
Mina kitõ, tapartõ?
Kuna pallõs ma vōib nouvõ
Põrmsõ Jēzus rist allõ?

ošo

Mel. Nu topi liksma, dzied un dej'.

Sin sõna um kuj ovat vež,
Kis mēgstõ jūoksõb sieldõ,
Nei magdi, kui ēdrõmõd mez
Ja virtõb jengõ, mieldõ.
Sin sõnnõ mina küldõ tīb,
Sin sōnast mina nouvõ sīb,
Sin sõna riemtõb mīnda.

Mits, Jēzus, sina pyva ūod,
Nei jennõ ūob ma pātli,
Kui alastõmt tēuz um sin kuod,
Set um min sydām kadli,
Min ylastemdi ala lug,
Mins jōvvõ āb ūo mittõ sug,
Sin sõna jūondõg mīnda.

Vol sina mursõ minnõn riem,
Tāut minnõn sydām tyjjõ.
Ma pālab, tul sa vōrõks iem,
klier minstõ patud vijjõ,
Sin sõnnõ ābt min' külõ nei

Ku sulatõt sīb sydām jei,
Ma tulizõks sīb uskõs.

Sin sõna pāl sīb vagaks tūl,
Ja lāinõd mēzõ iebõd,
Sin sōnad altõbõd kui tul
Ja sūrdi imdi tiebõd.
Sin sõna alastõmist tūob,
Sin sõna mīnda ūdpāl lūob,
Sin sõna mīnda tygub.

ošo

Akateeminen Heimoklubi perimiez izand **Nillo Ojanperä** kēratõb, ku ta 29. I. 33. um ēntsta perimie kūozõst vāldin tiend ja tām azmõ tulab izand. stud. **Lindholm**, kien adres um: Suomi, Helsinki, Vyökatu 9B 13.

Izand Ojanperä ēnts amatst jara lādsõ tienub tuomõ yī jōva kubsõ jēlamiz ja tārmbõb livõ rouvõn pitkõ ja sieldõ iggõ ja amad livlistõn piddõ tōurõks l i v l i s t m i e l ja l i v l i s t k i e l.

Mis "Livõd It" itlistõn tulbis kūs lib tiemõst?

Āb kui kōgin āiga pierrõ mādõn - livlistõn Rāndas lib tegiz it āigast tēuz kub, kus sībõd tegiz yd āigast pālõ livõ rou aza sēltajid - "Livõd It" juod. Sie pierast, kien um ēntõ livõ rou kultur ylzõpēdõn sāmī ārmaz, laz ne amad tulgõd ka tāud kub pālõ ja kitõg, mingist āt tām mõtkõd yī livõ rouv tye. Paldin um pāgin sellizi livlizi, kis kitõbõd: "Mina āb lā tāud kub pālõ rōkandõm ja yel-tõm. Livõd āza āb lā õigist riekkõ ja kuits se nei lib ma sīnõ āb lā." Sellist mõtkõd um panmõst aigõl, aga um tul-mõst amadõn tāud kub pālõ ja rōkandõmõst löbbõ, kui tye parim-stõz volks tiedõb, kui se parim-stõz lāks jeddõpēdõn. Jega ydõn um ēntõ mõtkõd yī livõ rouv āza kitõmõst, siz mēg ka lē-dam, kui õigist um jēlamõst sie-da sūrdo tyedõ. Mōitiz lib nei, ku izand L. sōnad, mis ta mul-liz āigast tāud kubbsõ kitiz, iebõd ka tuodkõks. Tām sōnad voltõ: "Āz mūdõ āb nā, mis mēg līmõ tienõd, siz se gruzad Tsu-pa (tēgald) lib Irail nādõb." (U set "gruzad tsupa" ka āb ūo

līvõ rouv ristiza rākõks vos-
tõt? Tuoim.) Sellist mõtkõdõn
līvlist äb võit ja äb tuõõt
jūrõ saddõ. Ne ät väggi ma-
list mõtkõd. Vel yd tuoiz tä-
mi um kārõ politiklizi kividi
līvõd riek pälõ viertõ, laz
mõtkõdõn, kis tãbõd līvlizi siel-
dõmõn vastõ vīdõ, pãnda "bõtõr-
tõm". Aga jõva tãmizõks ja
ydsõ mielsõ mæg kievamstiz
viertõn nãnt aigõl.

Kis tãmõ tãmnãigast? Aža
um sieldõ: nustam tãmnãigast
entõ rou ediz tutkamõ selliži
mõdi, kien um võim ja tãmi
azzõ sieldõn pũolõ vīdõ. Sīe
pierast sãmõ tikkiž virgõ ja
lãmõ nei ku ykõ mīez tãud-
kub pãlõ, siz mæg võimõ ka
mided lũotõ. Mitykõ mũ līvõ
rouv azzõ äb kīer õigiz riek
pãlõ.

Virgõm, yrgõm tiedõ t̄yedõ:
Ye um mīedõ;
Ämar pīlad kaddõbõd,
Mõtsa tagan vaijõbõd.

Pīentisõrast.

Mãd lũotõks.

Mãd lũotõks um siñni, vãlda,
mõltsi,
Siz jelami um mãddõn õldzi,
Se lũotõks līvõ rouvõn pãva
vallõ tuõb
Ja panab kyzzõm
Jega ydõn entõ kãdstõ, kis õob,
U līvli aga võrõz? -
Až līvli - pida līvliž mīeldõ
Ja rõkand iz entõ jema kīeldõ.

Mãd rãnda kõnkad, siñni mier,
Ne ät nei armõd, kui mãd vier.
Se'm mãd entõ iza izad mã,
kus syndõn'd õom.
Se panab kyzzõm
Jega ydõn entõ kãdstõ, kis õob,
U līvli aga võrõz? -
Až līvli - pida līvliž mīeldõ
Ja tie mãd iza izad t̄yedõ.
Alb. Breinkopf.

Mingiz t̄ye jūr um
akkõmõst "Līvõd Itõn?"

"Līvõd It" merk um yllõ pid-
dõ līvõ rouv ja līvõ kīel.
Laz sīeda võigõ tãmnõn um
murtõmõst, laz līvõ nõurõdõn,
kis oppõbõd, volgõ sieldõ līvõ
kiels ja entõsliz līvõ kultur
jengsõ rãntõd: rouv tulbi um
tãm nõurõms. Sīe pierast mãd-
dõn um kazatõmõst līvõ nõurõmt
līvõ rouv jengs, ja sīeda sūr-
dõ t̄yedõ sõitab tiedõ set
līvõ rouv iz: sieldõ līvõ jeng
võib võlda set līvõ rouvs.
Sīekõks ma äb tã kītõ, ku
līvõ sug rouvõd - sũomlist, õst-

list ja madjarlist ja ka "Lī-
võd sõbrad It Letmãl" äb võik-
stõ sīes sũrs t̄yes mãddõn äb-
tõ. Ne võibõd väggi jennõ tie-
dõ, ja sūr tienandõks yl sīe,
mis jõva ne ät mãddõn tienõd
ja äbtõnõd. Mæg pãlam, laz mãd
sugud ja sõbrad äbtõgõd mãddõn
ka tulbis mãd rouv. kultur
t̄yes.

Ma kītiz, ku "Līvõd Itõn"
um akkõmõst līvõ kīel oppõmiz
rãntõd ulzõ ãndamiz jūrõ. Laz
sīeda sũrdõ t̄yedõ võigõ yrgõ,
"Līvõd It" jũdõn um murtõmõst
yl līvõd kultur komisij lũo-
miz. Sīezõ komisijõ volks pan-
mõst amdi līvõ aralizi ja sī-
nõ sizzõl volks lēmõst ka
"Līvõd sõbrad It Letmãl" juo-
dõn. Kui azamõõtãjiži komisij-
õn volks pãlamõst entõ t̄ye-
zõ abbõl mãd sug rouvõd tieud-
mõdi - kīelopatijidi.

Se t̄ye um väggi rũoiktõb
ja mæg lũotõm, ku "Līvõd It"
akub sīe jūrõ ama ležgõlis
tulbis.

B. J.

Rãndalist Äjgarãntõz.

Lougõ, no ydstõ yd līvõd
literatũr ieb sũrimõks. Lãndz
ãigast detsembõr - kũ lopandõk-
sõs tuļ ulzõ ezmī kalendõr
līvõd kielsõ - "Rãndalist äjga-
rãntõz". Rãntõd ulzõ ãndãji um
"Līvõd sõbrad selc Letmãs" Rī-
gõs.

Mãdõltõt äjgarãntõd ulzõ ãn-
damizõks "Līvõd sõbrad It Let-
mãl" um aijõn. tõva vag līvõ
rouv literatũr nurmsõ. Äjgarãn-
tõd ät tãdõl pandõb jõva sīe-
kõks yd, ku ne ät ezmīst sīe-
da vitõ rãntõd līvõ kielsõ. Ne
nãgtõbõd, ku tẽjidõn um vond
jõva tãmi midegõd līvõ rouvõn
lũodõ. Kui jennõ jõva tãmi um
vonõstõn, se um mũ kyzzimi.

Äjgarãntõd ät kãdõks kyndõ
(80) lied pũoldõ sũrd. Pidug
um keratõt līvõ ja ka letkiel-
kõks. Rãntõd kēl um jemin' -lez-
gõl lãnd līvõd (resp. İra)
kīel murdõn, aga ka äb õo
sieldõ. Äjgarãntiõ um andõt
jõvagid pãgin' mingizi äbmingi-
zi tietõksi, mis rouvõn jela-
mizõs kõlbõbõd, kui: äiga tietõk-
st (yl pãva kargõmiz, mãlẽmiz,
kũ kargõmiz ja mãlẽmiz, pãva
pitkit j. n. k.), tietõkst yl
kalad veimiz äiga ja lũomõd-
medõmiz äiga, lũomõd lãlam
volmiz ja oudõmiz äiga, histori
tietõkst, post ja telegraf t̄ie-
tõkst, mingist äb mingist äjgad
ydstõmi ja tõrgõd kera. Tõrgõd

kērast ykš jagu um letkielkōks, nei iz ka ymmargoutlimist pūod kubik ājga rēkimiz tabōl um letkielkōks. Āigarāntis um pāgin ūdstiz tiedōt ja vārdi ristōb nimidi. Kērad jagus um jōva lug jōvdi tieud ja mōita vītō kēridi ja lūolidi.

Kui jōva yllōpē'n sai mādōl-tōt, āigarāntōd jūsō um tiedōt pāgin tēdō ja se um tiedōt jōva tāmizōks, set ku kēl um joutōm. Tējidōn āb ūo vond nei jennō līvō kiel mūostamist, kui jennō siedo volks vond rāntōd kēratōmiz jūrō vajag. Mād kiel-sō um pāgin entš vītō formidi, mis āigarāntis āt ymmar vaidtōt āb ōigistōks u vōrōdōks. Ka āigarāntōd pēliz kēran parimstōz leks vōlda "Līvlist āigarāntōd", siestō ku se um mōtōltōt līvlist pierast, aga rāndalist āt amad rouz, kis rāndan aigsi jelabōd.

Yl kiel ja munt pūtōkst, mis rāntis tulbōd jeddō, rōkandōm mū kōrd.

(Jatkub.)

Kīnlist opatimi ja kazatimi.
(Yrg. vārtlō N:r 13.)

Entš 1200 āigastō jedsō Kr. kīnlist opatiji Tsugi kītōb: "Kazatō mūostami um, ku jōva piskim voldsō pikstōb māzō laps ābjōvvō tamist, panab tāmōn tiemō set siedo, mis ta sōitab tiedō ilmō pikstōmōt ja nāgtōb jōvvō tātō." Tsugi tāb, laz opatijid opatōgōd lāpsi nei, ku ne iz yrgōbōd mōtlō. Opatijin āb lē mōtlō, ku lāps tik-kiz pidab mielsō, mis ta līb tāmōn kītōn. S i e n, m i s
• p a t ō b u m v o l m ō s t
a r u s ā d ō b, siz lapst pidabōd ka siedo mielsō. Az op-pimi um lālam, siz siedo um sēltamōst, nāgtōmōst nādōb aza-dōks (mudi-dōks) ja sāstōmōst mōitist azadōks. Opatijin um opatōmōst nei, laz oppijid yrgōgōd iz kyzzō.

Kīnlist rou jelamizōs nāmō vānimistōn kūlimist. Slepierast ka-nānt opatimiz ja kazatimiz merk vol opatō lapstōn nēdi entšidi yrdiksi, mis nāntōn jō-va amustōz āt vonnōd ja iza izad āt jōyaks pidanōd. Vol kīeldtōt votsō opatimis midagist ūtō. Kīnlist mōtlist, ku aman um volmōst nei iz, kui um vond vanast. Oppiji nānt mōtkōd pierrō kunad āb vōi vōlda kovalim kui opatiji. Slepierast sai opatōt set se mis vol yrdtōt. Tikkiiz ūz āb vol-lī-jōva vālikstōks pierast.

Siestō ka kīnlist tieud ei pāi-ka pāl pīlōm.

Kūlimiz teōrijōs um ka jōv-vō, āz se um opatijiz kādsō, kis um pāgin jellōn-kānd. Siedo opatimist vātist entšōn ka mui-nist indlist ja hebreilist ja sydamis aigsi - brunanikad ja jezuitōd. Ka paldin kūlimi vel āb ūo kātōn entš tātō. Paldin siedo opatōb nei, laz kūlimi suggōg laps entš sizal, āb opatijiz panmiz pālō.

Āda āzad Līvō Rāndas.

Februār kū yrgandōksōs Līvō Rāndas sugist kaks āda āzō.

Kaddōn Būrtik perimie pūogad Piza kylas vol t lānōd mōtsō pūdi zāigōm. Pū vol saddōn tuoiz pun pālō. Siedo māzō kiskōs Jani Kāpberg (Kōnkamāg) vol iend pū ala. Ildin ta sai vīdōt kuodaj, aga jōva riek pālō kūliz.

Tuoi āda āza sugiz šīkrōgōl. Vana Gādō Didriksin Skrūodōl kārāndst vol tund mōtsa pūold kuodaj ja lānd vāggi lezōgōl rōda riek aigō. Ta vol kūrli ja siestō iz ūo kūlōn, ku tulak rāng. Tām ārōnd vol ak-kōnd kuskōz rāng jūrō tagan, iz sād visktōt pitkaliz ja viedtōt rāngōn yno. Pā vol rābtōt ōkizōks. Ta sai kyl vīdōt ildin vāntō rujad kuodō, kus mingist pāvad pierrō kūliz.

Līvō naistpūoli-jema!

Līvō rou jenglis jelamizōs um sūr tāntimi līvō naist pūolizōn-jeman. Kui jennō ta līb rou ārmastiji, nei jennō siedo ārmastōbōd ka tām tulbist, tām lapst.

Līvō jema, sinnōn um kaddōn jara rou ama veggi vōidaji - muiniz ājga kultur. Aga ōgtōm nēsti piskizist sādōgist, mis ōgōbōd mād vailō, sieldōst tūlda, laz sie jūsō peislōg kylmōn līvō nūorim. Lōlam entš syndōn laps āll jūsō līvō kiel loulō, rōkandōm tāmōks entš kielsō. Nizōm tāmōn yl mād muinist - Imant ja munt-tādōl pandōb muinist.

Naistpūoli-jema, sa ūod mād tulbiz kazam ama vissō nūrka kiz. Sinnōn um kazatōmōst vegizi rou nōtkōmidi. Opatōm entš pūogadōn vārtlō naistpūoliz pālō, kui entšōks ytiz pālō, kis vōib mōtlō ja tiedō tēdō nei iz kui miedpūoli.

Ilma kouti kādsō, ma um nānd mingist āb mingist rouvōd

naistpüolizi, mis võib võtta tädköks. Island naistpüolist ät moistõnõd voidõ ents rouv jõudi yrðiksi tuontin äigastidi. Ne piðabõd vel sellizi entsidi knas-sidi äriñi, mingizi tuontin äigastin tägizpõn. Ne ät jõvad jemad ja sõbrad ents lapstõn. Islandist rouv um piski, set ymmar 200000 ristingt. Sids nãõ, ku pã aza äb õo sugid rouv sũrit, no tam jeng rikuz.

Spänlist naist vel paldin pyvad äigiz pidabõd rouv äriñi. Sieda entssta võib kõtõ ka yl Frantãmã naist, kus jega yds mãkabalõg ät ents vitõ äronõ. Se iz um nãdõb ka estlist ja suomlist jüsõ.

Minnõn volks vel yl pägin mã naistpüolist mis niõõ ja rãgtõ tädköks mäddõn.

Livõ jema, u äb õo äiga ka mäddõn, etõ entssta ja ents tydãri knasiz rouv äriñi ja pyvad äigiz rãgtõ ents rouv miel rikust ka muntõn. Oppõmõ letlist naistpüolist it "Nacionãlã Liga" kãdstö, kis nustab muiniz äigast ylzõ ents vanaãma rikkõ tyn.

Livõ jema ja küldalikki, nustam kiertõ ents rouvõ pãva vallõ.

Kui Einõr ilzaks kãdskin ürgist?
(Jatk.)

Salastliz rabiz rieggõz vastõ vaimist kiuvõ: rãgõs leks katki ja yks jagu piñidi, kõzist uttõs, kadistõ jara yezõ lum ja tül kãddõ. Kumpiz um narmõs.

"Siöldõ, ku ni ne säbõd mēdi kãddõ", mõtlõb Einõr. Ta äjab piñidi jõva von pãlõ, sydab entsõn lizad jalgõ ja äbtõb piñidõn vledõ. Mã leb laintlizõks, no pãuvõ äb õo: ydõ kebal pimõ, ku val! Igani tãla sydã polar ye.

Vastõ püoldõ pãuvõ lum sad leb paikõl. Einõr vantlõb kikõrõks ama õdõg aliz touvõ püol jara ja kougõn, kougõn souvsõ lledãb budar, kis, rãgtõb, tulab lezgõl. "Nei siz ne tulbõd! Ku set mēg säksmõ yl kãra joug!" ta mõriksõb. "Umēg. sirdõ jõdam, ilza?" Einõr õrõb vastõ tuldõ tãmmõn. Tülkãdsõ kãddõbõd sõnad jara ja vastuksõks ta külõb set tül ullimist.

"Ku äp", ilza õrõb, "siz..." ja tãma loptab slõkõks, ku nãgtõb ents mēda-durõts pãlõ. Einõr nõtkastõb pãkõks. Tãma syskab parimstõz entsõn durõts sydãmõ, äb ku lagub miestõ, kienta ta ärmastõb. "Nei nã, Einõr, võib võlda, ku vãlda lum jõob punist

vierdal!"

Nãnt äkkijid tulbõd ydõ kebal lezgõl! Einõr iekõb rieggõz ja panab piñidõn äilõm. Kougõn um nãdõb vizzõ kylmõn joug. Einõr äjab pãtõgõks piñidi äilõm, kui jennõ set ne võibõd. Tam sydã iekõb jãmpist. Ni lãb tam ents ja tam armõ neitst tutkam pãlõ.

Rieggõz äilõs sadãb küoltast mãzõ, jei kraksõb, no leb tẽrints ja ne äilõbõd jeddõpõn... äkkijid ät sãl iz tiedõd pãlõ! Sãb bissõks lastõt!

Tuõla püol, küoltan äigas, pimõs äilõb rieggõz vastõ kiu mãggõ ja sadãb ymmar. Einõr nãrbõb jara.

Ku ta tegiz tieb silmad vãldin, ta nãb ilzast ents jüsõ, kis panab ents kãd tam võntsa pãl. Ta nãb sãl ka mēdi kien ät bisud sälgas.

"Ne saitõ mēdi kãddõ," ta mõtlõb... "No miks ilza siz muidlõb?"

Yks nēsti mēsti tulab tamõn lezgõl:

"Tēg õotõ Suomõl. õotõ vãras. Ku birza kãitsõd tēdi neistõ äilõm, kui õlidi yl Tana-Elf joug..."

"Tana-Elf?" kyzub Einõr imlõs.

"Nei nã, birza joug! Tēg õotõ jemin õomõg püolõ tunnõd. Kãra joug jõksõb jemin jedãl püol".

"Ja ne Tumaj laplist?... min naiz sug mied?"

"Ne izt tuõdõt yl birza tũlda. Ne eitõ tuõla püol, nei iz ku tēg ietõ sird..." nãgrõb miez.

Tuoimõn sãtõt rãntõd ja äigãkerãd.

Toveritar - N:r N:r 1., 2., 3.
Sanaseppã - Ingerlist äigãkerã N:l, kus um kerãtõt von **tarnimi** livõ rouvõn livõ kielsõ.

Tyõvãen kalenteri v. 1933.
Jahresbericht der estnischen Philologie und Geschichte 1929 bearbeitet von Oskar Loorits - Tartu 1933.
Das Märchen vom gestohlenen Donnerinstrument bei den Esten. Von Oskar Loorits - Tartu 1932.

Mis se um?

Lind lindãb, tibiõd tilkõbõd. (lãja)

ilmõ kieltõ, ilmõ mieltõ, tieb ama ilma kovalõks.

Miez mãnallõ, äbbõnd mã pãl. (bõrkõnz)